

Socialnämnden

Nämndens ordförande: Margareta Johansson

Sektorschef: Ewa Näslund

Driftsredovisning Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Bokslut 2020
Intäkter	103 212	92 211	97 651
Kostnader	-428 967	-414 603	-395 969
Driftnetto	-325 755	-322 392	-298 318
Budgetavvikelse	-3 363		4 313

Årets händelser

Även 2021 har präglats av den globala coronapandemin och den ökade smittspridningen i samhället under december innebär en stor belastning för en redan sliten personalgrupp. Trots coronapandemin har social sektor lyckats upprätthålla den lagstadgade verksamheten under året. Verksamheten har inte avstannat utan istället har nya arbetsformer och mötesformer utvecklats. Som socialchef kan jag konstatera att samarbetet fortsatt att fungera bra och vi har inte haft några utbrott av smitta i våra verksamheter. Social sektors medarbetare visar prov på engagemang, flexibilitet och behåller samtidigt lugnet. Dock märks en trötthet och en stark önskan att kunna fokusera på utveckling av verksamheten istället för på pandemin. Samarbetet med regionen i form av vårdhygien och smittskydd samt den lokala vårdcentralen har fungerat mycket bra.

Äldreomsorgen och den kommunala hälso- och sjukvården står till följd av coronapandemin i fokus, nationellt såväl som i Höör. De statliga bidragen är många men riktade och kortsiktiga samt innebär mycket administration, men genom proaktivt arbete har de ansökningar som gjorts beviljats.

På grund av pandemin och hög arbetsbelastning har kvalitetsarbetet fått stå tillbaka och det föreligger en "vårdskuld" inte bara kopplat till medborgare utan även till uppdatering av rutiner och riktlinjer. Trots detta har ett helt nytt kvalitetsledningssystem skapats, stabsorganisationen utvecklats samt nya rutiner för internrevision och egenkontroller utarbetats.

I maj trädde MDR, Förordningen om medicintekniska produkter, i kraft. Det är en EU-förordning som säkerställer säkerheten och prestandan av medicinteknisk utrustning. Konsekvensen kommer att bli kraftigt ökade kostnader för kommunen.

I april 2019 tillkom en ny boendeform i socialtjänstlagen. Biståndsbedömda trygghetsboenden är avsedda för äldre personer som har behov av trygghet, samvaro och visst stöd, men inte heldygnsvård. Det beslutade biståndsbedömda trygghetsboendet på Orup öppnade våren 2021.

Samarbetet mellan social sektor och kommunens övriga sektorer har utvecklats för medborgarnas bästa under året. Framförallt gäller detta samverkan med barn- och utbildningssektorn och sektorn för kultur, arbete och folkhälsa.

Social sektors uppdrag är att tillse att skattebetalarnas pengar används på ett sådant sätt att de kommer personer med störst behov till del samt att arbetet ska stärka den enskildes egen förmåga.

KOMMUNLEDNINGSKANSLIET

Genom en gemensam värdegrund ska alla, medarbetare såväl som medborgare bemötas utifrån sina styrkor. Våra insatser ska bidra till att frigöra medborgarnas egna resurser samt öka känslan av sammanhang och därmed välmående.

Det strategiska arbetet med att planera för hur social sektor ska möta kommunmedborgarnas behov i framtiden fortsätter. Ett led i detta arbete är de två organisationsförändringar som trätt i kraft 2021, en i januari och en i september. Innovationsarbetet blir allt viktigare och för att det ska fungera krävs tillsynsstyrning och förändringsledning, men också fokus på digitalisering, teknikutveckling och automatisering. Social sektors stab innehåller nu en utvecklingsledare och två innovationsledare, som har till uppdrag att driva dessa frågor. För att kunna möta de krav på kvalitetsutveckling som våra tillsynsmyndigheter ställer som en konsekvens av coronapandemin är nu både MAS (medicinskt ansvarig sjuksköterska) och SAS (socialt ansvarig socionom) heltidstjänster. Reformen "God och nära vård" innebär ett nära samarbete mellan äldreomsorgen och den kommunala hälso- och sjukvården. För att optimera detta arbete har dessa verksamheter nu en gemensam verksamhetschef.

Prioriterade områden

Fokusområde: Samhällskontraktet

KFs mål: Medborgare och företagare är en resurs

När förändringstrycket stiger av klimatutmaningar, automatisering och tilltagande kompetens- och resursbrist i den offentliga sektorn blir förmågan att engagera och kommunicera med medborgarna en helt avgörande framgångsfaktor. Utan hög tillit och en vital dialog mellan människor och myndigheter saknas förutsättningar att lyckas med det som krävs varje gång samhället går igenom en snabb transformation: en omförhandling av samhällskontraktet. Denna omförhandling av samhällskontraktet är socialnämndens viktigaste fokusområde att arbeta med tillsammans med övriga nämnder. Vad förväntar sig framtidens Höorsbor av sig själva, varandra och av de kommunala verksamheterna ifråga om att ge och få, rättigheter och skyldigheter?

Aktiviteter

- Tydliggöra socialtjänstens uppdrag
- Utveckla salutogena (hälsofrämjande) arbetssätt
- Utveckla familjerådslagsarbetet

Exempel på hur aktiviteterna omsatts i praktiken

- Kontinuerlig dialog i arbetsgrupperna och med kommunmedborgarna om socialtjänstens uppdrag.
- Tvärprofessionellt arbete vid utredning av insatsbehov, som innebär att den enskilde medborgaren ges kunskap om hjälpmedel, träning och strategier som alternativ eller komplement till hemtjänst.
- Erbjuder biståndslösa samtal inom individ- och familjeomsorgen.
- Öppen rådgivningstelefon i familjerättsfrågor.
- Infört Signs of safety, en metod som balanserar riskfaktorer med friskfaktorer vid oro för barn.
- Bildstöd utvecklas inom ekonomiskt bistånd och LSS-verksamhet.
- Erbjudit och hållit familjerådslag vid inflyttning till LSS-boende.
- Erbjudit och hållit familjerådslag på särskilt boende.

- Samplanerat och genomfört den nordiska familjerådslagskonferensen i november med Finland, Norge och Danmark.

Fokusområde: Folkhälsa

KFs mål: God livsmiljö och boende för alla

Folkhälsa är ett mått på en befolknings samlade hälsotillstånd, både vad gäller nivå och fördelning av de samlade individernas hälsa. En god folkhälsa handlar alltså inte bara om att hälsan bör vara så bra som möjligt, den bör också vara så jämnt fördelad som möjligt. En definition som ofta används för att beskriva hälsa är att må bra, ha tillräckligt med resurser för att klara vardagens krav och att kunna förverkliga personliga mål. En person kan uppleva god hälsa trots sjukdom eller funktionsnedsättning, men också må dåligt utan att i medicinsk mening vara sjuk.

Alla människor befinner sig på en flytande skala någonstans mellan de två polerna "frisk" och "sjuk". Det som håller individen närmare friskpolen är om hen upplever KASAM, en känsla av sammanhang. KASAM är uppbyggd av begreppen hanterbarhet, begriplighet och meningsfullhet. Socialnämndens fokusområde Folkhälsa innebär att tillsammans med övriga nämnder arbeta för en ökad känsla av sammanhang hos Höors medborgare.

Aktiviteter

- Använda förhållningssätt och metoder som ökar känslan av sammanhang
- Arbeta för att alla medborgare ska vara en del av ett stödjande socialt nätverk
- Utveckla familjerådslagsarbetet

Exempel på hur aktiviteterna omsatts i praktiken

- Fokus på KASAM – Känslan Av SAMmanhang. Digitala samtal används för att mäta KASAM.
- Skapat förutsättningar för digitala möten med anhöriga via exempelvis facetime, på särskilt boende.
- Akutboenden har öppnats på Orupslund.
- Metodutveckling inom ekonomiskt bistånd för att öka möjligheterna att erbjuda individuellt utformade stöd- och hjälpinsatser.
- Det biståndsbedömda trygghetsboendet på Orup har öppnat.
- Utveckling av SIP, samordnad individuell plan, för att planen ska vara personcentrerad, tydlig och salutogen.
- Fallförebyggande arbete - När trygghetslarm beviljas erbjuds hembesök av fysioterapeut.

Fokusområde: Ökad närvaro i skolan

KFs mål: Förskole- och skolverksamhet med hög kvalitet och god lärmiljö

Även om orsakerna varierar så finns det vissa drag som förenar många av eleverna som uppvisar problematisk skolfrånvaro. Dessa kan delas in i tre områden: individuella faktorer, skolrelaterade faktorer och sociala faktorer. När det gäller individuella faktorer kännetecknas elever med problematisk frånvaro av att de i högre utsträckning har psykiska och/eller sociala problem, medan skolkande elever oftare ha olika typer av beteendeproblem. De sociala faktorerna bottnar ofta i en utsatt situation i hemmiljön.

Eftersom orsakerna till frånvaro är komplexa krävs flexibla och individanpassade insatser. Ett välfungerande samarbete mellan skola och föräldrar är avgörande, liksom samarbete med BUP och Socialtjänst.

KOMMUNLEDNINGSKANSLIET

Socialnämnden kommer att arbeta med fokusområdet tillsammans med barn- och utbildningsnämnden samt nämnden för kultur, arbete och folkhälsa.

Aktiviteter

- Erbjudna familjerådslag/föräldrarådslag vid problematisk skolfrånvaro
- Planera och genomföra stöd till föräldrar och barn tillsammans med BUN och NKAF

Exempel på hur aktiviteterna omsatts i praktiken

- Gemensam utbildning i föräldra- och familjerådslag har genomförts.
- Påbörjat samarbete kring familje- och föräldrarådslag med BUN. Flera gemensamma rådslag har hållits.
- Inbjudits och deltagit i rektorsträff för att informera om familjerådslag och föräldrarådslag.
- Enhetschefen för Barn och Familj, IFO, deltar kontinuerligt på rektorsträffar för diskussion och frågor kring bland annat problematisk frånvaro.
- Genomfört en pilotstudie med SWOT-analys och omvärldsanalys för att kunna fördjupa samarbetet mellan sektorerna. Rapporten klar.
- Inrättat biståndslösa samtal med familjebehandlare.
- Genomfört föräldrautbildningarna ABC och Cope samt barngruppen Skilda världar i samarbete med skolpersonal.

Fokusområde: Verksamhetsutveckling och digitalisering
KFs mål: Långsiktigt hållbar ekonomi och miljö

Digitalisering kan bidra till en mer effektiv och innovativ välfärd. För att Höors kommun ska kunna ta tillvara digitaliseringens möjligheter fullt ut krävs vissa förutsättningar. Ledarskap, juridik, datadriven innovation, en gemensam infrastruktur och digitala funktioner är områden socialnämnden ska fokusera på tillsammans med övriga nämnder, kommunerna inom Unikom och genom olika samverkansnätverk.

Aktiviteter

- Implementera digitaliseringsstrategin
- Utarbeta en handlingsplan utifrån strategin
- Genomföra och följa upp utifrån handlingsplanen

Exempel på hur aktiviteterna omsatts i praktiken

- Utbildning i deltagaraktiva metoder har genomförts för att stimulera innovationsprojekt och digitalisering/automatisering.
- Digitaliseringscoacher har utsetts i alla verksamheter.
- Utbildning i tillitsbaserat ledarskap har genomförts för samtliga chefer.
- Digitala samtal används i flera verksamheter.
- Infört digital konsultation (videosamtal) med sjuksköterska på natten.
- Trygghetslarm och hotellås styrs via appar i telefonerna.
- Digitala lås har ersatt nyckelgömmor inom hemtjänsten.
- Pampett, som känner av när inkontinensskydd blir blött, används på Björken.
- Digitala läkemedelsskåp har införts i alla verksamheter.
- Virala glasögon, Music dolls och digitala terapikatter används.
- Digitala utbildningar har skapats och genomförts.
- Förenklat faderskapsbekräftelser för medborgarna så att dessa kan göras digitalt med mobil bank ID

Ekonomi

Verksamhet Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Budget avvikelse
Nämnd- och styrelseverksamhet	-748	-807	59
Vård- och omsorg av äldre	-179 156	-179 141	-14
Insatser enligt LSS/SFB	-66 727	-66 763	36
Insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB)	-23 884	-24 226	342
Vård för vuxna med missbruksproblem	-4 829	-6 275	1 446
Barn- och ungdomsvård	-30 060	-21 706	-8 354
Övriga insatser vuxna	-2 641	-2 469	-172
Ekonomiskt bistånd	-13 189	-14 564	1 375
Familjerätt och familjerådgivning	-3 047	-3 204	157
Flyktingmottagande	-1 476	-3 235	1 759
Summa (Tkr)	-325 755	-322 392	-3 363

Socialnämndens resultat för 2021 blev 325,8 mkr jämfört med budgeterat resultat om 322,4 mkr vilket motsvarar en negativ budgetavvikelse om 3,4 mkr. Budgetavvikelsen kan i stort förklaras av ökade kostnader för externa placeringar, minskade kostnader för verksamhet som inte kunnat genomföras på grund av pandemin, vakanta tjänster och ökade statsbidrag. Merparten av alla verksamheterna redovisar positiva budgetavvikelser vilket minskar effekten av den större negativa budgetavvikelsen inom barn- och ungdomsvården.

Den negativa budgetavvikelsen inom **barn- och ungdomsvård** (8,4 mkr) kan förklaras av ökade kostnader för externa placeringar. Detta till följd av fler placeringar både gällande HVB-hem och familjehem men också av att det skett en markant prisökning framförallt gällande placeringar på SIS-institutioner men även för familjehem då fler konsulentstödda familjehem används. En anledning till att fler konsulentstödda familjehem används är svårigheten att hitta familjehem som matchar barnens behov, framförallt i komplicerade ärenden. Att kostnader för placeringar kan skifta mycket mellan olika år är välkänt och även att enstaka placeringar gör stor skillnad i en budget av Höors storlek. Då Höors kommun i en jämförelse med Sveriges alla kommuner låg inom de 25 % med lägst kostnad 2020 indikerar det att kommunen tidigare år haft låga kostnader för barn- och ungdomsvård. Under flera år har en majoritet av Sveriges kommuner redovisat ökade kostnader inom området och eventuellt har denna trend nu nått Höors kommun.

Även **äldreomsorgen** har haft ökade kostnader för placeringar men håller sin budget vilket till stor del beror på de ökade statsbidrag som äldreomsorgen fått under året. På grund av pandemin och Covid-19 ökades, under årets första sex månader, grundbemanningen inom särskilt boende (SÄBO) och hemtjänsten och det startades ett Covid-team för att minska smittspridningen vilket medfört ökade kostnader. Pandemin har fortsatt präglade verksamheten och lett till svårigheter att lösa bemanningen vilket resulterat i ökade kostnader för timavlönade men också att befintlig personal har arbetat extra för att lösa uppdraget. Kostnader för skyddsutrustningar har också varit höga

KOMMUNLEDNINGSKANSLIET

under året. Svårigheten att lösa behovet av sjuksköterskor har bidragit till dyra tillfälliga bemanningslösningar för att kunna utföra beslutade insatser hos medborgarna.

Insatser till personer med funktionsnedsättnings positiva budgetavvikelse (0,3 mkr) förklaras av lägre personalkostnader till följd av att all verksamhet inte kunnat genomföras på grund av pandemin.

Vård för vuxna med missbruksproblems positiva budgetavvikelse (1,4 mkr) förklaras av färre placeringar än budgeterat och lägre personalkostnader på grund av vakanta tjänster under året.

Ekonomisk bistånds positiva budgetavvikelse (1,4 mkr) förklaras av minskat behov av ekonomiskt bistånd.

Flyktingmottagandets positiva budgetavvikelse (1,8 mkr) förklaras av ett minskat behov av ekonomiskt bistånd till nyanlända och etableringsbidrag (schablonersättning) som inte budgeterats.

Framtid

Redan före coronapandemin visste vi att det krävs stora förändringar för att klara det kommunala uppdraget de närmaste åren. Antalet barn och äldre ökar i befolkningen, och med det behovet av olika välfärdstjänster. Färre personer ska helt enkelt försörja fler. Pandemin har riktat fokus på ett av de områden som utgör kommunernas största utmaning i framtiden, äldreomsorgen. De kommunala resurserna, både i form av ekonomiska resurser och tillgång till personal, minskar. Social sektor har redan svårt att rekrytera framförallt legitimerad personal och vi har tvingats täcka vakanser med bemanningsföretag under hela hösten.

Den demografiska utmaningen innebär allt större behov av kommunal service, vård och omsorg, men också stora investeringar i form av exempelvis äldreboenden.

Socialnämndens verksamheter är beroende av vad som sker på riksnivå. Lagstiftning, riktlinjer och statliga kontrollmyndigheter har en stor påverkan på det dagliga arbetet. Inte minst gäller detta statsbidragen, de generella såväl som de riktade.

Förslaget till ny socialtjänstlag föreslås träda i kraft 1 januari 2023. Fokus ligger här på det förebyggande arbetet, vilket kommer att leda till kostnadsökningar i det korta perspektivet men förhoppningsvis kostnadsminskningar på längre sikt.

Samsjuklighetsutredningens förslag på förbättrad vård till personer med samsjuklighet i form av både skadligt bruk eller beroende och psykisk sjukdom kommer, om det genomförs, att innebära stora förändringar för socialtjänsten. Utredningen föreslår att socialtjänstens ansvar för personer med skadligt bruk eller beroende förtydligas och fokuseras på fyra huvudsakliga områden – uppsökande verksamhet, förmedling till samhällets stöd och andra förebyggande åtgärder, sociala stödinsatser, stöd till anhöriga och insatser för barn och unga. En tänkbar konsekvens är ett utökat kommunalt ansvar för att erbjuda bostäder till personer som står utanför bostadsmarknaden.

Utökade statliga krav på familjefridsarbetet och att kunna erbjuda behandling för våldsutövare innebär behov av resursförstärkning. Detsamma gäller för det brottsförebyggande arbetet tillsammans med övriga sektorer i kommunen.

KOMMUNLEDNINGSKANSLIET

LSS-verksamheten förväntas växa och efterfrågan på olika boendelösningar samt övrigt stöd ökar.

Socialtjänstlagen föreslås fortsatt vara en sammanhållen ramlag, som utgår från individen och inte så kallade målgrupper. Samtidigt har de kvalitetsbrister som coronapandemin synliggjort inom äldreomsorgen lett till en utredning med uppdrag att utreda en eventuell äldrelag. Något krav på att förslaget till äldrelag ska vara kostnadsneutralt finns inte och diskussioner förs om krav på betydligt högre andel sjuksköterskor i kommunerna, men också om att anställa läkare i den kommunala hälso- och sjukvården. Att kostnaderna för kommunernas äldreomsorg kommer att öka dramatiskt är tydligt, inte bara utifrån att andelen äldre blir fler utan även i takt med ökande krav på kvalitet och bemanning.

God och nära vård är en reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem, som genomförs stegvis i samverkan mellan region och kommuner. Reformen innebär att allt mer avancerad sjukvård ska utföras i den enskilde medborgarens hem istället för på sjukhus. Samtidigt som samhällets gemensamma kostnader beräknas minska, och kvaliteten för den enskilde öka, innebär reformen ökade kostnader för kommunerna.

För att möta framtidens utmaningar krävs fokus på innovationer, tekniska såväl som mänskliga. Utvecklingen går snabbare än någonsin och gamla sanningar gäller inte längre. Detta är särskilt kännbart för kommunal verksamhet, som bygger på långsamma politiska beslutsprocesser. Det blir allt viktigare att agera i det planerbara såväl som i det oförutsägbara. Från att utreda före genomförande behöver vi skapa fler testmiljöer där idéer prövas för att antingen förkastas eller implementeras i större skala.

Sammanfattningsvis ser den ekonomiska utvecklingen för socialnämndens verksamheter mycket osäker ut under kommande år.